

RECENT VERSCHENEN

Ruimte voor natuur in de Russchergroeve

Natuurontwikkelingsvisie voor kleigroeve in de Schinveldse bossen

December 1999
Studie in opdracht van Stichting het Limburgs Landschap

BOSMAN, W. & G. KURSTJENS, 1999. Ruimte voor natuur in de Russchergroeve. Natuurontwikkelingsvisie voor een kleigroeve in de Schinveldse bossen. 54 pp. Wissel, ecologisch adviesbureau in opdracht van Stichting het Limburgs Landschap. Het rapport is in te zien in de bibliotheek van het Natuurhistorisch Museum te Maastricht.

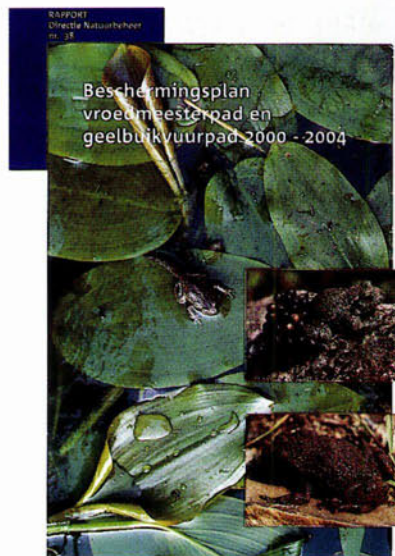
De Russchergroeve is een kleigroeve gelegen in de Schinveldse bossen. De groeve is ten dele nog in gebruik voor kleiwinning. In aanvulling op het uitwerkingsplan is onderzoek verricht naar de flora en fauna in de groeve en is een natuurontwikkelings- en beheersvisie opgesteld. In het eerste hoofdstuk wordt ingegaan op de bijzondere waarden van de Schinveldse bossen. Geologie, hydrologie, cultuurhistorie en de uitzonderlijke flora en fauna vormen belangrijke onderdelen van dit hoofdstuk. In een volgend hoofdstuk worden de uitgangspunten gegeven die bij natuurontwikkeling in de Schinveldse bossen gehanteerd kunnen worden. Dit wordt in het derde hoofdstuk nader uitgewerkt in een specifieke visie voor de groeve zelf, waarin aandacht wordt besteed aan de inrichting en het beheer. In dit hoofdstuk worden onder meer de huidige natuurwaarden beschreven. Aandacht wordt besteed aan de flora per vegetatie-eenheid, zoogdieren, broedvogels, herpetofauna, dagvlinders, libellen en sprinkhanen. Ook is gekeken naar de mogelijkheden in de omgeving van de groeve. Hierbij is de aandacht met name uitgegaan naar de Russcherbeek, die langs de groeve loopt. In het laatste hoofdstuk wordt hierop nader ingegaan. Gedacht wordt aan een begrazingseenheid met een kwelmoeras en kwelbeekjes.

DAMSTRA, Y.K. & H.P.J. HUISKES, 2000. Hakhoutbeheer? Vegetatie-onderzoek op Landgoed Goedenraad. 32 pp. Stichting de Lierlelei i.o.v. Stichting Het Limburgs Landschap. Het rapport kost 25 gulden en is te bestellen bij Stichting de Lierlelei (tel: 045-5708870), maar is ook in te zien in de bibliotheek van het Natuurhistorisch Museum te Maastricht.

Landgoed Goedenraad is gelegen nabij Overeijss en omvat een aantal hellingbossen. Het bestaat voor het grootste deel uit opgaand bos. Eind jaren tachtig is op 0,3 hectare hakhoutbeheer toegepast. In het voorjaar van 1999 is hier een vegetatiekartering uitgevoerd, met als doel de huidige toestand en de ontwikkelingsrichting te kunnen vaststellen.

Het rapport begint met een korte beschrijving van het onderzoeksgebied, de geschiedenis, de bodemgesteldheid, het gevoerde beheer en de doelstelling voor het gebied. Vervolgens wordt de methodiek beschreven waarmee de flora in kaart is gebracht. Aan de hand van negen opnamen wordt de vegetatie beschreven. Deze opnamen zijn in drie clusters gerangschikt op basis van de bostypologie van Van der Werf. Ook is een viertal permanente opnamevlakken uitgezet, om de ontwikkelingen in de toekomst te kunnen volgen. In een volgend hoofdstuk staan de mogelijkheden voor beheer aangegeven. Van hakhout- of middenbosbeheer, begrazing en het verwijderen van strooisel worden de te verwachten effecten beschreven. Ook wordt aandacht besteed aan het externe beheer. Het rapport sluit af met een puntsgewijs beheersadvies, waarin onder meer voorgesteld wordt om een middenbosbeheer met nabeweidings in te voeren.

PEETERS, G.M.T. & P. THOMAS (red.), 2000. Ecologische verbingszone Husken - de Vranck. Stichting de Lierlelei i.o.v. Buro Van Heukelom. Het rapport kost 25 gulden en is te bestellen bij Stichting de Lierlelei (tel: 045-5708870), maar is ook in te zien in de bibliotheek van het Natuurhistorisch Museum te Maastricht. De ecologische verbingszone Husken - de Vranck ligt tussen het Caumerbeekdal en het Geleenbeekdal. Door de uitbreiding van Hoensbroek en Heerlen zijn beide beekdalen meer gescheiden geraakt. Het onderzoek is opgestart omdat er behoefte was aan informatie over de natuurwaarden en de ecologische randvoorwaarden waarbinnen de verbingszone kan functioneren. Het rapport bevat een inventarisatie en analyse van de beschikbare gegevens, onder andere uit het bestand van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg. In een hoofdstuk over de aangetroffen soorten wordt aandacht besteed aan de volledigheid van de gegevens, de aanwezigheid van beschermde soorten en de implicaties voor de verbingszone. Vervolgens worden de aanwezige ecotopen beschreven, wat resulteert in een aantal te realiseren natuurdoeltypen. Tot slot worden dertien aandachtspunten en randvoorwaarden beschreven, die van belang zijn bij het duurzaam functioneren van de verbingszone. De bijlagen bevatten lijsten van aangetroffen dier- en plantensoorten en enkele voorbeelden van goed en slecht functionerende verbingszones. Dit rapport is een voorbeeld dat met de gegevens van het Natuurhistorisch Genootschap verstandige conclusies voor natuurbeheer getrokken kunnen worden, zonder dat daar een uitgebreid veldonderzoek aan vooraf hoeft te gaan.

LENDERS, A.J.W., 2000. Beschermingsplan Vroedmeesterpad en Geelbuikvuurpad 2000-2004. 61 pp. Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij. Het rapport kost 15 gulden en is te bestellen bij Expertisecentrum LNV in Wageningen (tel: 0317-474801) o.v.v. bestelcode "R-38".

Naar aanleiding van een inventarisatie-onderzoek kwam in 1982 het "Actieplan tot behoud en herstel van de Zuid-Limburgse amfibieën" tot stand. Naar aanleiding van dit plan zijn vele voortplantingsbiotopen opgeknapt en aangelegd. De resultaten van dit actieplan zijn zeer positief. Toch kon de achteruitgang van de Geelbuikvuurpad niet worden gekeerd. In Nederland geldt voor deze soort een acuut uitstervingsgevaar. Voor de Vroedmeesterpad is een geringe verbetering geconstateerd. Toch is de situatie voor deze soort op langere termijn ook zorgelijk. Dit beschermingsplan gaat daarom verder dan het actieplan, dat zich vooral richtte op amfibieën in het algemeen. Doel van het beschermingsplan is om de leefgebieden van beide diersoorten te behouden en te herstellen. Het plan bevat een beschrijving van knelpunten, maatregelen en een actieplan voor de periode 2000-2004. Verder bevat het een beschrijving van het achterliggende beleid en de ecologie. Het plan moet leiden tot een viertal grote leefgebieden voor de Geelbuikvuurpad. Hierdoor zal de soort voor ons land duurzaam behouden blijven. Voor de Vroedmeesterpad wil men bereiken dat deze in Zuid-Limburg weer een algemeen voorkomend amfibie zal zijn.

PEETERS, G.M.T. & P. THOMAS (red.), 2000. Natuurwaarden in het Stevol-gebied. Monitoring 1999. 46 pp. Stichting de Lierlelei i.o.v. Panheel Groep Stevol BV. Het rapport kost 25 gulden en is te bestellen bij Stichting de Lierlelei (tel: 045-5708870), maar is ook in te zien in de bibliotheek van het Natuurhistorisch Museum te Maastricht.

In de rubriek "Recent verschenen" van juni 2000

werd een rapport besproken dat de inventarisatie van de natuurwaarden in het Stevolgebied in 1997 beschreef. Het nu vermelde rapport geeft de resultaten weer van een inventarisatie die in 1999 plaatsvond. De inventarisatie is uitgevoerd voor een natuurmonitoringsprogramma dat gekoppeld is aan de vergunningvoorwaarden van de ontgronding. Er is gekeken naar de flora en vegetatie in drie gebieden, namelijk een amfibieënpoel in het zuidoosten van het gebied, een strook langs het Julianakanaal en de noordkant van het Stevolgebied. In de poel is ook gekeken naar de herpetofauna, de andere twee gebieden zijn onderzocht op de aanwezigheid van broedvogels. In het rapport wordt de methode beschreven waarop de verschillende soortengroepen zijn geïnventariseerd. Ook worden per onderzoeksgebied de resultaten besproken. Voor elk gebied is een vegetatiekaart gemaakt, welke in de bijlagen zijn opgenomen. Van de verschillende vegetatie-eenheden worden de soorten en hun abundantie vermeld. Ook bevat het rapport tabellen met de verschillende aangetroffen Rode-lijst soorten. Ook van de aangetroffen amfibieën en broedvogels zijn tabellen opgenomen en worden territoriumkaarten van de broedvogels gepresenteerd.

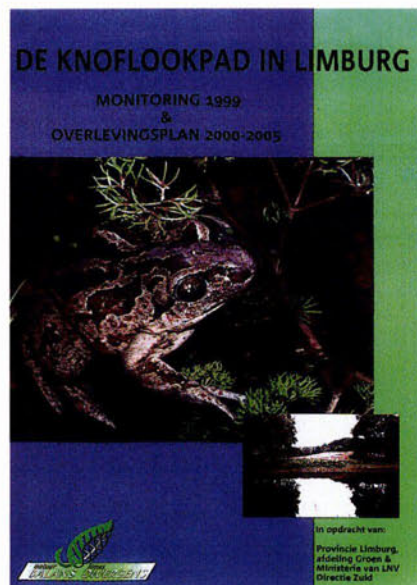

PETERS, B., 1999. Verborgene valleien. Ecologie en beheer van mergelgroeves in Zuid-Limburg. De Curfsgroeven als voorbeeld. 84 pp. Stichting Ark. Het rapport is te bestellen door 35 gulden over te maken op girorek. 16.14.32 t.n.v. Stichting Ark/Bureau stroming B.V., Beek-Ubbergen, o.v.v. de naam van het rapport en

ISBN-nr. 90.74648.71.1. Het rapport is ook in te zien in de bibliotheek van het Natuurhistorisch Museum te Maastricht.

Dit rapport beschrijft de natuurlijke processen die in (verlaten) mergelgroeves optreden en wil daarmee aanvullende inzichten bieden voor het beheer van deze groeves. Het is opgebouwd uit twee delen. In het eerste deel wordt ingegaan op de ecologie, de processen en de soorten van mergelgroeves. Dit deel begint met een beschrijving van de geschiedenis van kalkwinning en de bestaande dagbouwgroeves in Limburg. Ook worden de processen die nu nog plaatsvinden beschreven. Hierbij komen ook de invloed van het klimaat en natuurlijke begrazing aan bod. Aandacht is er ook voor de soorten en levensgemeenschappen van de groeves. Het eerste deel sluit af met een aantal conclusies over de afwerking en het beheer.

In het tweede deel worden concrete beheer- en inrichtingvoorstellen gedaan voor de Curfsgroeven bij Berg en Terblijt. Het begint met een beschrijving van de Curfsgroeven. Daarna worden natuurlijke processen, zoals het optreden van aardverschuivingen en kwel, besproken. De aangegeven voorstellen over beheer en inrichting worden in een laatste hoofdstuk nader gefaseerd in maatregelen die tijdens en na de winning genomen kunnen worden.

CROMBAGHS, B. et al., 2000. De Knoflookpad in Limburg. Monitoring in 1999 en een overlevingsplan voor de periode 2000-2005. 102 pp. Adviesbureaucombinatie Natuurbalans/

Limes Divergens i.o.v. Provincie Limburg afd. Groen & LNV directie Zuid. Het rapport is in te zien in de bibliotheek van het Natuurhistorisch Museum te Maastricht.

Dit rapport beschrijft een onderzoek dat in 1999 is uitgevoerd naar het voorkomen van de Knoflookpad. Hiervoor zijn alle wateren, waar de soort vanaf 1980 nog is waargenomen, bezocht. Het betreft 25 locaties in negen min of meer geïsoleerde gebieden, de zogenaamde kernleefgebieden. De Knoflookpad werd op 6 locaties waargenomen, waarbij op slecht twee locaties succesvolle voortplanting is gesignaleerd. Voor de Knoflookpad blijken de klassieke poelen niet te voldoen. Het rapport geeft inzicht in de oorzaken van de achteruitgang. Zowel de voortplantingswateren als het landbiotoop blijken onder grote druk te staan. Belangrijkste oorzaak wordt gezocht in de steeds scherper scheiding tussen natuur en landbouw. De Knoflookpad blijkt juist aan een geleidelijke overgang tussen beide gebieden gebonden. In het rapport worden voor alle negen kerngebieden maatregelen gegeven die noodzakelijk zijn om de soort voor Limburg te behouden. Afhankelijk van de mate van bedreiging is er een prioritering tussen de verschillende maatregelen aangegeven. Ook wordt een monitoringsprogramma voorgesteld. Het rapport begint echter met een beschrijving van de ecologie en het historisch voorkomen van de Knoflookpad. Hierbij wordt ook beschreven hoe de dieren te herkennen zijn. Vervolgens wordt het leefgebied van de Knoflookpad en het onderzoek dat in 1999 heeft plaatsgevonden besproken. De resultaten worden onder meer uitgewerkt in een beschrijving van de levensvatbaarheid van de verschillende populaties. Het grootste deel van het rapport wordt echter gevormd door het overlevingsplan zelf. Hierin worden de mogelijkheden tot behoud en herstel concreet uitgewerkt naar maatregelen. Het rapport sluit af met een prioriteitstelling tussen de verschillende leefgebieden.

Wie zijn rapport, boek, etc. opgenomen wil zien in deze rubriek, kan een literatuurverwijzing met een korte inhoudsbeschrijving en de bestelwijze opsturen naar de redactie o.v.v. "recent verschenen". Onvolledige opgaven worden niet opgenomen. De publicaties moeten betrekking hebben op voor Limburg relevante onderwerpen. Indien nodig kan de redactie verzoeken een exemplaar beschikbaar te stellen. In alle gevallen is de redactie vrij om ingestuurd materiaal voor publicatie te weigeren.

Guido Verschoor